

OSMANLI'NIN SON DÖNEMİNDE MİSYONERLİK FAALİYETLERİ

Doç. Dr. Mehmet GÜNEŞ

SDE Uluslararası İlişkiler ve Dış Politika Koordinatör Yardımcısı

Misyonerlik Nedir ?

- Latince missiodan gelen misyon sözlükte “görev ve yetki”, misyoner ise “görevli olan kişi” anlamına gelmektedir.
- Zamanla Hristiyan milletlerin kolonilere kilise görevlileri göndermesini ifade eden misyon ve misyonerlik (missionary) sömürge bölgelerinin Hristiyanlaştırılması anlamında kullanılmıştır.

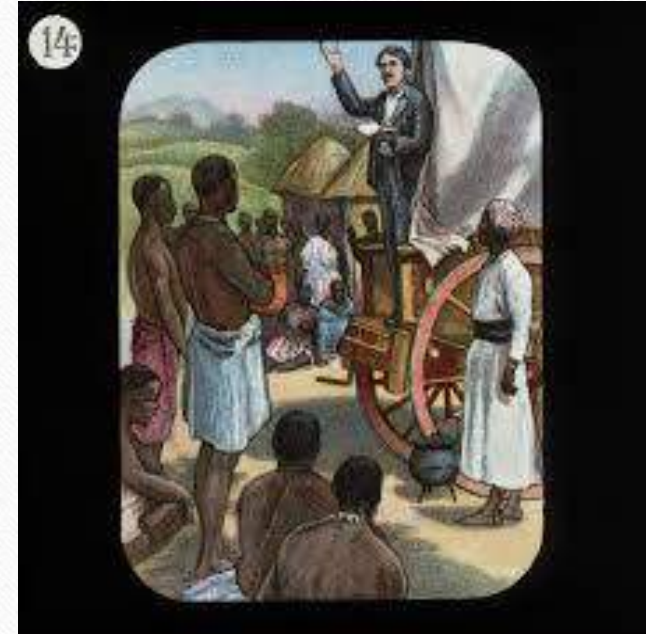
Misyonerlik Faaliyetleri Nelerdir?

- Afrika'nın, Asya'nın ve Amerika'nın yerli halklarını Hristiyanlaştırmak,
- Gelişmemiş bölgelerin Batılıların kontrolünde olmasının bu bölgelerin çıkarlarına hizmet edeceği fikrine buralardaki halkı inandırarak Hristiyan olmanın Batılılaşmanın bir gereği olduğu öğretmek,
- Yerli halktan kendi fikirlerine ve planlarına hizmet edecek kişileri siyasi, ekonomik ve kültürel alanlarda desteklemektir.

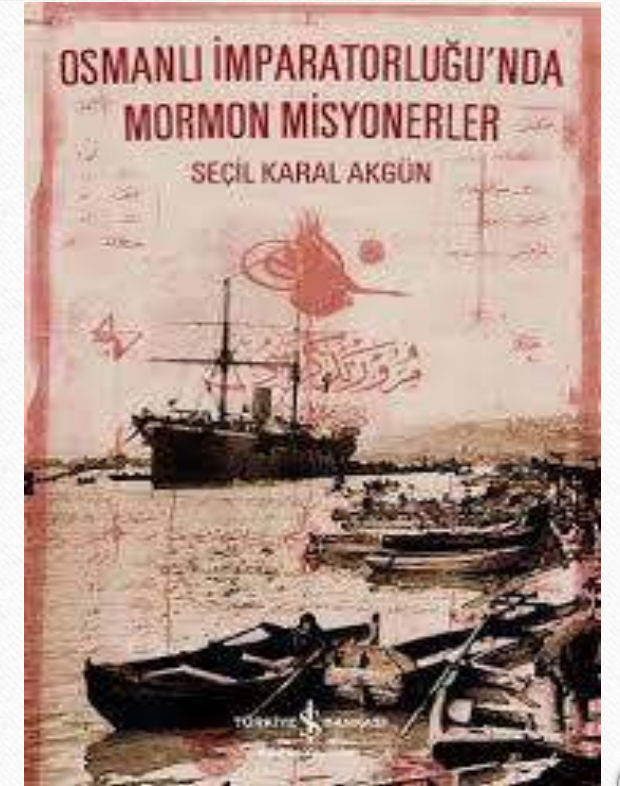
Misyonerliğin Altın Çağı

- Misyonerlik çalışmaları ve sömürgeci Avrupa krallıklarını desteklemek hususunda Protestan ve Katolik kiliseler için 19. yüzyıl parlak bir dönem olmuştur.
- Bu dönemde misyonerlerin faaliyetleri dolaylı veya doğrudan, dinî öğretilerin dışına çıkmış; bu durum siyasi, coğrafi, sosyal, ekonomik ve kültürel alanlarda misyonerleri buralara gönderen ülkelerin lehine, söz konusu ülkelerin ise aleyhine sonuçlar doğurmuştur.

Osmanlı'da Misyonerliğin Başlangıcı

- Osmanlı topraklarında misyonerlik için görülen en büyük Hristiyan grup olan Cizvitler'in ardından diğer Katolik gruplar 1500'lü yıllardan itibaren Osmanlı topraklarına gelirken, daha sonra Protestan Hristiyanlar gelmeye başladılar.
- Katolik Misyonerler, Vatikan'ın 1622 yılında kurduğu 'Propaganda Fide' adlı teşkilatı ile birlikte tek bir çatı altında teşkilatlandılar ve PF'nin kuruluşuyla birlikte misyoner sayısında artış görülmeye başlandı.

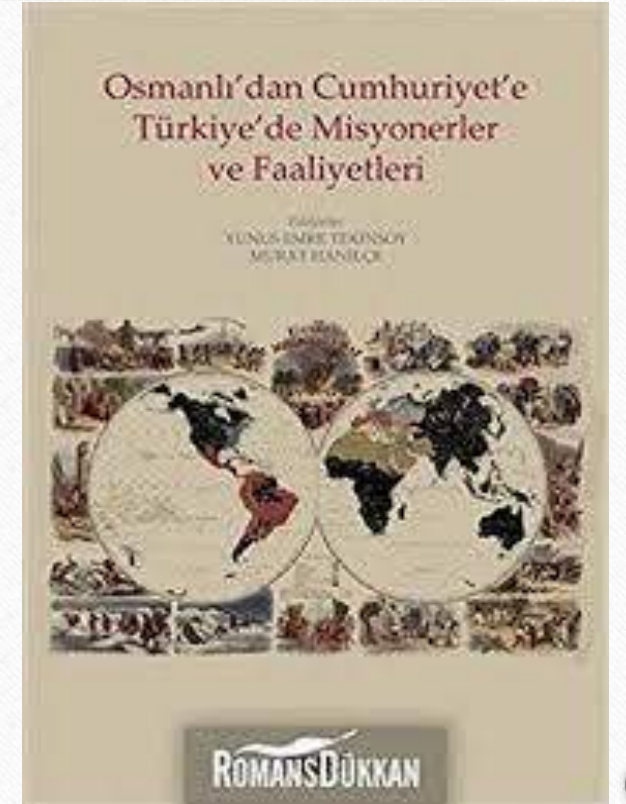
Osmanlı'nın Son Döneminde Misyonerliğin Anlamı

- Osmanlı'da 1839 Tanzimat ve 1856 Islahat Fermanları ile azınlıklara tanınan siyasi ve hukuki hakların genişletilmesinden yararlanan misyonerler faaliyetlerini arttırmışlar. Nitekim, 1829'da Yunanistan'ın 1908'de Bulgaristan'ın ve I. Dünya Savaşından sonra da Arapların Osmanlı'dan koparılmasına misyoner faaliyetlerinin küçümsenemeyecek katkıları olmuştur.

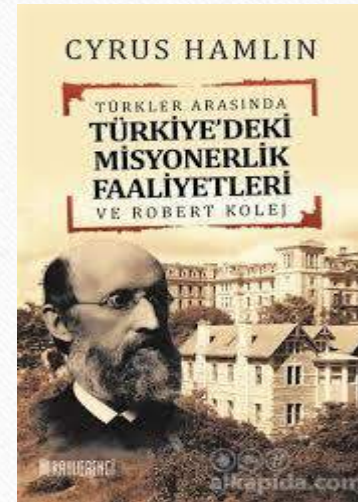
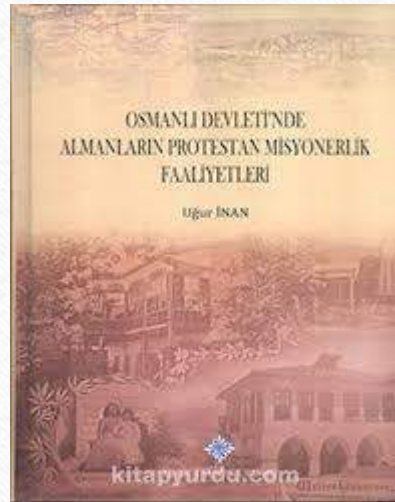
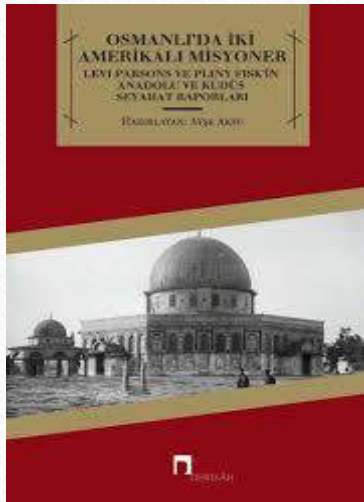
Osmanlı'da Misyonerliğin Gelişimi

- 1820 yılından itibaren yüz yıllık dönemde Batılıların Osmanlı İmparatorluğu'nda yürüttükleri misyonerlik faaliyetlerinin çok başarılı olmasının nedenleri :
- Osmanlı Devleti'nin ilan ettiği Islahat Fermanı'nın yarattığı ortam,
- Batılı devletlere kapitülasyon anlaşmaları ile tanınan ayrıcalıklar,
- Osmanlı Devleti'nin sanayileşme ve uluslaşma süreçlerinin gerisinde kalmasının yanı sıra kendi ülkesinin gerçeklerinden ve halkından kopması.

Osmanlı'da Misyonerliğin Gelişimi

- Osmanlı topraklarına, üç Hristiyan mezhep olan Katolik, Protestan ve Ortodokslardan misyonerler gelmiştir. Katolik olarak İtalya, Fransa, İspanya, Avusturya-Macaristan'dan gelen gruplar, Ortodoks olarak Ruslar, Protestan olarak ABD, Almanya, İngiltere'den gelenler tarafından okullar, vakıflar kurulmaya başlamıştır.

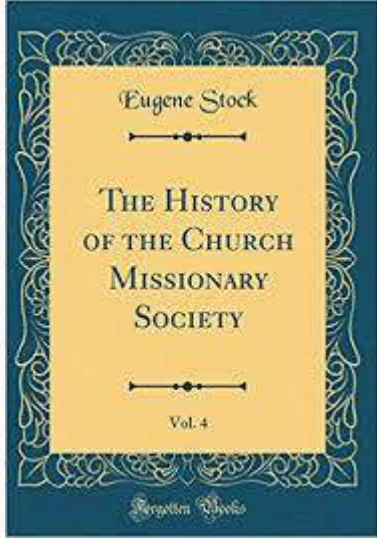

Osmanlı'da Misyonerliğin Çeşitliliği

- Osmanlı'da 19 yüzyılda; Amerikan Protestanları Kayseri'de hastane, Van'da misyoner istasyonu, Mısır'da yetimhane açarken, İngiliz Protestanları Ramallah'da okul, Alman Protestanları Kudüs'te, İskoç Protestanları Beyrut'ta kız ve erkek kolejleri açtılar. Rus Ortodoksları Filistin'de okul açarken Katolik Hristiyanlardan İtalyan Katolikleri Antalya'da, Fransız Katolikleri İzmir'de ve İstanbul'da, Avusturya Katolikleri Edirne'de ana okulu ve ilkokul başta olmak üzere her seviyede okullar açmaya başladılar.

Osmanlı'da İngiliz Misyonerliği

- Osmanlı'da ilk İngiliz Protestan misyoner 1815'te Mısır'a gönderilen 'The Church of Missionary Society' adlı bir İngiliz örgütüne bağlı bir papazla başlayan İngiliz misyonerliği Mezopotamya ve Ege bölgesine gelerek okullar açtılar ve ayrıca İstanbul, Antakya, Harput, Ankara, İzmir, Erzurum, Bursa ve Antep gibi şehirlerde faaliyette bulundular.

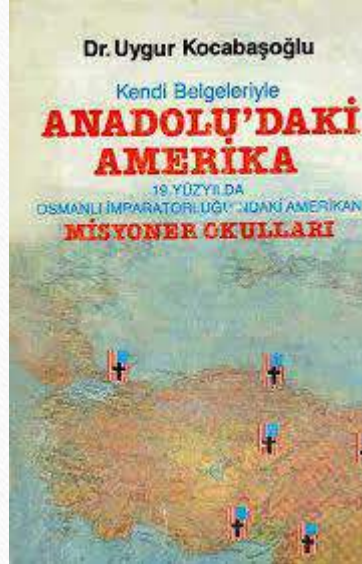
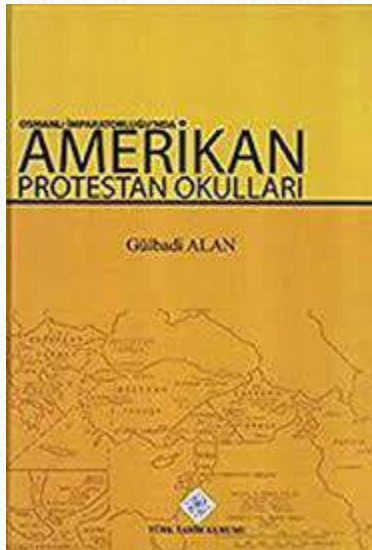

Osmanlı'da İngiliz Misyonerlerin Okullaşması

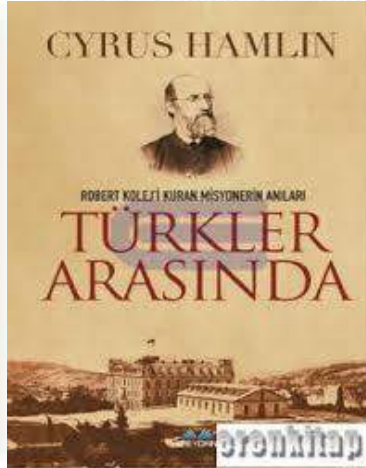
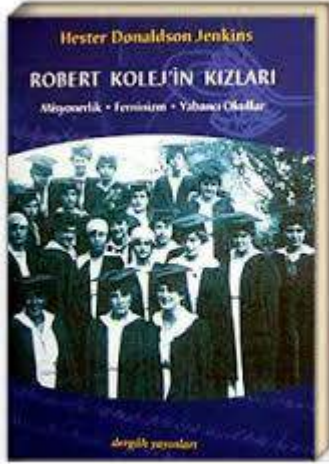
- World's Missions'un 1914 tarihli istatistiklerine göre Osmanlı topraklarında faaliyette bulunan İngiliz Misyoner Cemiyetlerinin (British Missionary Societies) 12800 öğrencinin okuduğu 178 okulu vardı[36]. 1919 tarihli bir rapora göre ise Milli Mücadele öncesi Anadolu topraklarındaki İngiliz misyoner sayısı 23, İlkokul 7, Ortaokul 5 adetti. 86 çocuğun bulunduğu bir de çocuk yuvası vardı. 7401'i ilkokullarda, 134'ü ise ortaokullarda olmak üzere toplam 2190 öğrenci bu okullarda öğrenim görüyordu.

Osmanlı'da Amerikan Misyonerlerin Okullaşması

- Misyonerlere tarafından İngilizce eğitim yapan Amerika ilkokulları Osmanlı İmparatorluğu dahilinde daha 1830'lu yıllarda kurulmuştu. 1860'lardan itibaren daha üst düzeyde eğitim verecek, ABD'deki üniversitelerin benzerleri olan kolejlerin (college) kurulmasına ağırlık verildi. 1835 yılında bu misyonerler, Anadolu'da bu şekilde faaliyette bulunmaya başladılar.

Osmanlı'da Amerikan Misyonerlerin Okullaşması

- Protestan Kolejleri içerisinde en önemlisi 1863 yılında Cyrus Hamlin isimli bir misyoner tarafından İstanbul'da açılan Robert Kolej'dir ve bu okulun Bulgaristan'ın bağımsızlığını sağlayacak kadroların yetişmesinde önemli rol oynadığı bilinmektedir. Bu Kolej'in 1863-1903 tarihleri arasındaki mezunlarının çoğunu Bulgar öğrenciler oluşturuyordu ve ilk Bulgar mezunlarından beşinin Bulgaristan'da başbakanlık görevinde bulunduğu ve Birinci Dünya Savaşı önce Bulgar kabinelerinden her birinde en az bir Robert Kolej mezununun yer aldığı görülmektedir.

Osmanlı'da Amerikan Misyonerlerin Okullaşması

- Anadolu'daki Amerikan misyoner kolejleri, daha çok Ermenilere yönelik olarak faaliyet göstermişlerdir. Anadolu'da ilk Amerikan misyoner merkezi 1852'de Harput'ta kurulmuştur. Aynı yerde 1878'de açılan Osmanlıların "Fırat Koleji" dedikleri "Ermenistan Koleji" (Armenian College) protestan papazı yetiştirmek için faaliyete geçmişti. Aynı dönemde Merzifon'da "Anadolu Koleji" (Anatolia College), İzmir'de Milletlerarası Kolej (International College) ile kızlar için açılan Amerikan Koleji, Antep ve Maraş'ta kızlar ve erkekler için açılan "Merkezi Türkiye Kolej"leri, Tarsus'taki St. Paul Enstitüsü gibi kolejler bulunmaktaydı

Osmanlı'da Amerikan Misyonerlerin Okullaşması

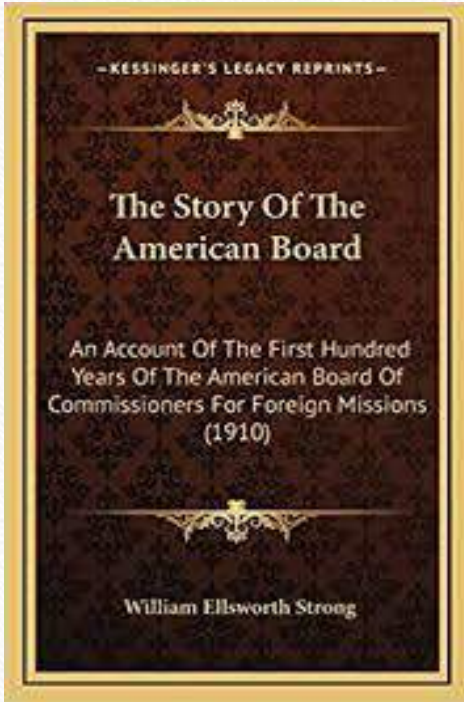

- Misyoner kurumlarında İslam ve Türk aleyhtarlığı işleniyor, diğer taraftan da Türkçe yetersiz olarak veriliyordu. Ayrıca devletin bazı bölgelerindeki eğitim ve öğretim kurumlarının yeterli olmaması sebebiyle misyoner okullarına olan ilgi artıyordu. 1900'de Türkiye'de sadece Amerika'ya ait 400'ü aşkın okulda 20.000'e yakın öğrenci öğrenim görürken, aynı yıllarda faaliyet gösteren İdadi ve Sultani sayısı 69 olup 7000'e yakın öğrenci vardı. Aynı yıllarda Osmanlı topraklarındaki misyonerlere ait toplam yabancı okul sayısı 2.000 civarında idi. Bunlara azınlıkların kendi okulları da ilave edilirse bu sayı 10.000'e yaklaşmaktaydı.

Günümüze Ulaşan Amerikan Misyoner Okulları

Osmanlı'da Amerikan Misyonerliğinin Gelişimi

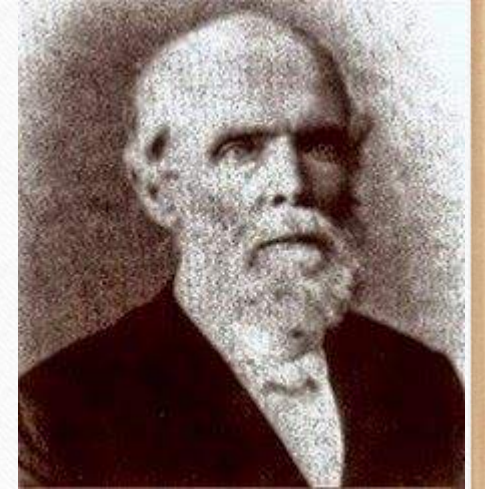
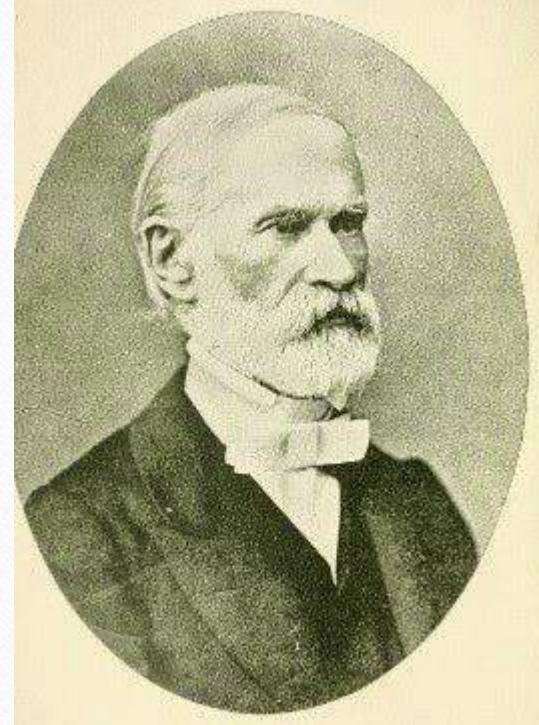

İngiliz Protestan misyonerleri daha çok Ortadoğu'ya yönelik olarak çalışırken, Amerikalı misyonerler Anadolu'ya ağırlık verdiler. Burada etkili olan en güçlü Amerikan misyoner örgütü ise 1810'da Boston'da kurulan '**American Board of Commissioners For Foreign Missions**' du. Kısaca '**American Board**' olarak anılan bu örgütün ilk misyonerleri Pleny Fisk ve Levi Parsons 1820 yılının Ocak ayının 5'de İzmir'e gelerek ilk misyonu burada kurdular.

Osmanlı'da Amerikan Misyonerliğinin Gelişimi

- Amerika'lı misyonerlerin çoğu New England eyaletlerindeki küçük kasaba ve çiftliklerin fakir ailelerinden geliyordu. Bu kişiler Yale, Brown, Princeton, Williams, Amherst gibi Kolejlere dört yıl yüksek öğrenim gördükten sonra, Andover, Bangor, New Haven, Auburn, Princeton gibi İlahiyat okullarını bitiriyorlardı.

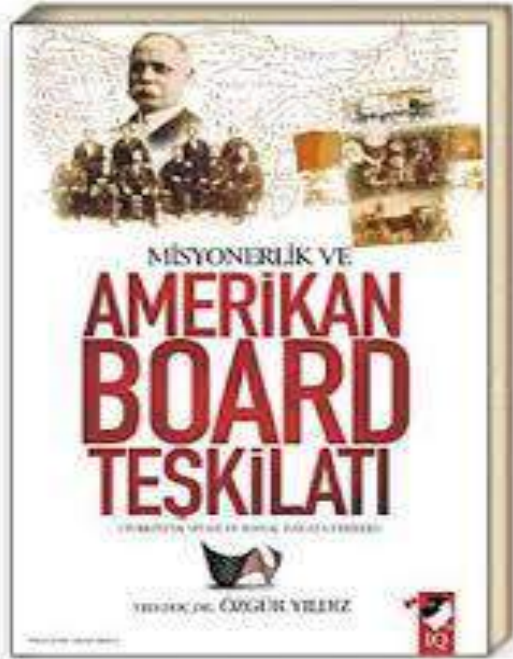

Osmanlı'da Amerikan Misyonerliğinin Gelişimi

- Osmanlı'da Amerika Misyonerliğini üç safhada incelemek gerekir:
- HAZIRLIK DÖNEMİ (1820-1839)
- YERLEŞME DÖNEMİ (1840-1870)
- HASAT DÖNEMİ (1871-1900)

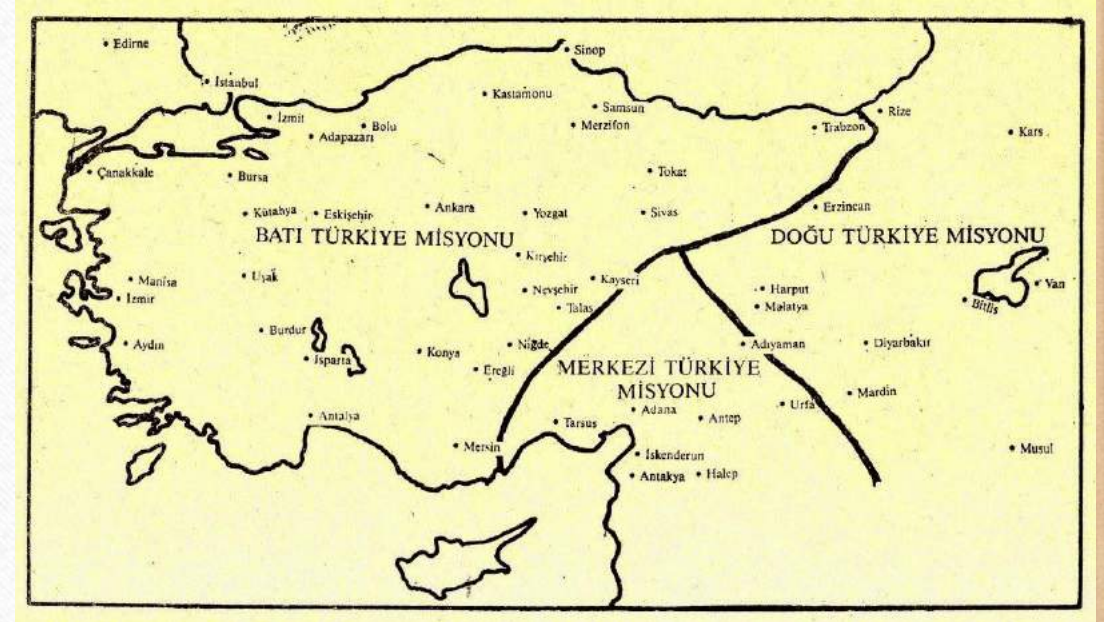
Osmanlı'da Amerikan BOARD Misyonerliği

Amerikan Board İstanbul merkezinin kuruluşunu takip eden yıllarda Anadolu'da da merkezler kurmaya başladı. 1833 yılında İzmir, misyonun basım faaliyetlerinin sürdürüldüğü bir yerdi. 1834 yılında Bursa, 1836 yılında Trabzon, 1839'da Erzurum merkezleri kuruldu. 1846 yılından sonra kendileri için kritik buldukları noktalarda yeni merkezler açtılar: Antep (1849), Musul (1850), Arapkir (1853), Tokat ve Kayseri (1854), Maraş, Halep, Sivas, Harput (1855), İzmit, Urfa ve Antakya (1856), Diyarbakır ve Merzifon (1857)

Osmanlı'da Amerikan BOARD Misyonerliği

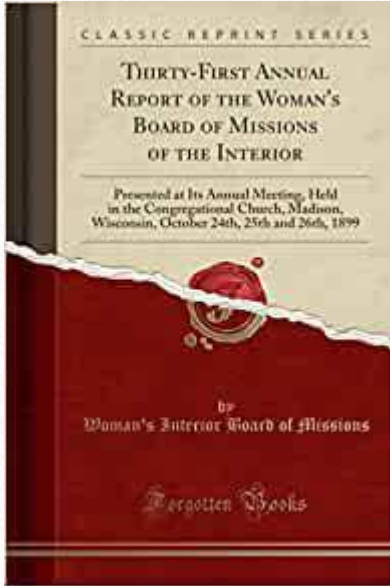
- Amerikalı misyonerler gayelerine ulaşabilmek için Osmanlı topraklarını **dört** misyon bölgesine ayırmışlardı. Bunlar:
- 1-Avrupa Türkiye'si Misyonu, Filibe, Selanik ve Manastır'ı içine alıyordu ve Bulgarlar'ın bilinçlendirilmesi için çalışıyordu.
- 2-Batı Türkiye Misyonu, İstanbul, İzmit, Bursa, Merzifon, Kayseri ve Trabzon yörelerini kapsıyordu,
- 3-Doğu Türkiye Misyonu, Harput, Erzurum, Van, Mardin ve Bitlis'ten başka Rus ve İran sınırına kadar olan bütün Doğu Anadolu'yu içine alıyordu.
- 4- Merkezi (Orta) Türkiye Misyonu ise, Torosların güneyinden Fırat nehri vadisine kadar olan bölgeyi (Özellikle Maraş ve Antep illerine ağırlık veriliyordu) içine alıyordu.

Osmanlı'da Amerikan Misyonerliği

- American Board'dan başka Osmanlı topraklarında faaliyet gösteren diğer Amerikan misyoner örgütleri arasında 1868'de kurulan 'Woman's Board of Missions' (WBM) ve 'Woman's Board of Missions of The Interior' (WBMI) isimli kadın misyoner dernekleri ile 'American Bible Society', 'The Near East Relief' teşkilatları ve Young Men's Christian Association'(YMCA), 'Young Women's Christian Association' (YWCA) cemiyetleri vardı

Osmanlı'da Amerikan Misyonerliği

- 1880'li yıllara kadar İngiliz hariciyesi himayesinde çalışan Amerikalı misyonerler, öncelikle gittikleri yerlerde halkın arasına karışarak bilgi sahibi oldular. Özellikle halkın dini durumunu tespit etmek, din adamları hakkında (sayıları, bilgi düzeyleri, eğitim durumları vs.) bilgi edinmek, ülkedeki eğitim ve öğretim durumunu tespit etmek ve halkın moral durumunu öğrenmek ana amaçlarıydı. Onlardan istenen; “... *Bu mukaddes ve vaadedilmiş toprakların silahsız bir haçlı seferiyle geri alınması*”nı sağlamak için gerekli olan her şeyin yapılmasıydı. Bu amaçla misyonerler kurdukları “misyon”lar yanında ilk, orta ve yüksek seviyelerde açtıkları okullar ile matbaa, hastane ve yardım kurumlarıyla çok yönlü bir Protestanlaştırma faaliyetlerine giriştiler.

Osmanlı'da Amerikan Misyonerliği

- 1850'de Osmanlı ülkesinde Amerikalı misyonerlerin yönetiminde yedi kilise ve yedi okul varken, bu sayı 1913'te 163 Kilise ve 450 okula ulaştı. Amerikan okullarına devam eden Osmanlı vatandaşlarının sayısı, 1850'de 112 iken 1913'te 25.922'ye ulaştı.
- 1869 yılına gelindiğinde, İmparatorluğun 21 merkezinde misyonlar kurulmuştu. Bu misyonlarda görevli olan 41 adet misyoner ve bunlara yardımcı olan Ermeniler çalışıyordu. I. Dünya Savaşı'na girerken doktorlarıyla birlikte dokuz hastane, 426 okul ve devam eden 25000 öğrencileri vardı.

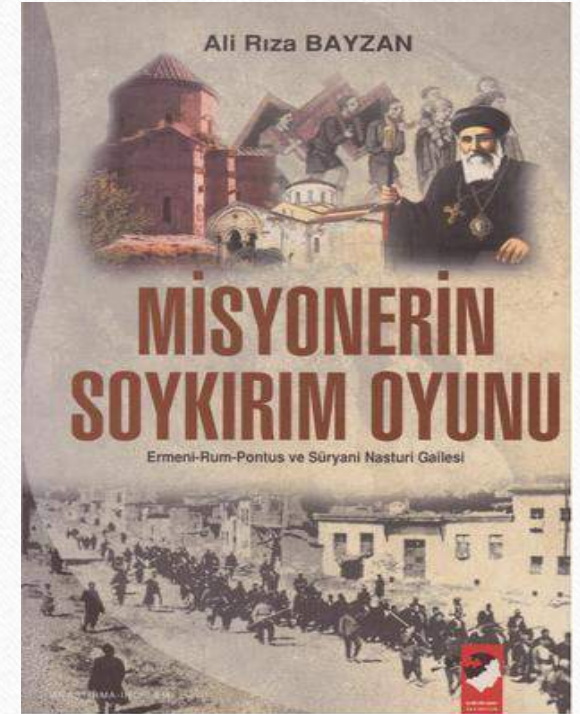
AMERİKAN MİSYONERLERİNİN TÜRKİYE'DEKİ SAĞLIK FAALİYETLERİ (1833-1923)

Faruk TAŞKIN

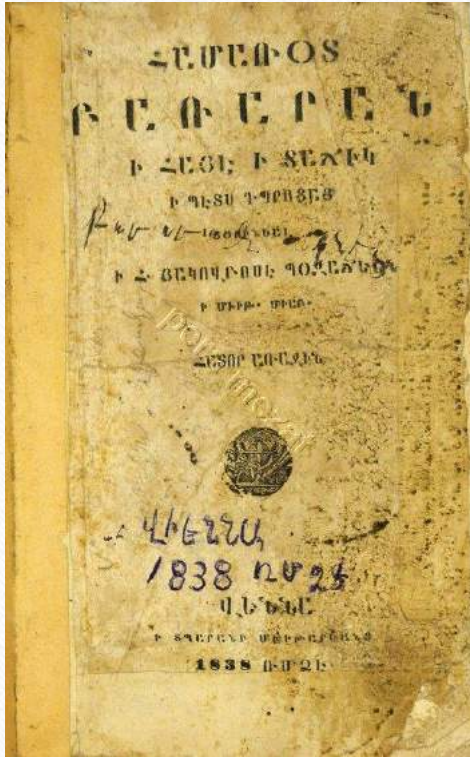

Osmanlı'da Misyonerliğin Ermeni İsyanlarına Etkisi

- Öncelikli hedefleri Müslümanları ve Musevileri Protestanlaştırmak olan Amerikalı misyonerler, bu topluluklar üzerinde etkili olamayınca, Osmanlı tebaası olan diğer Hıristiyanlara, özellikle de Ermenilere yöneldiler.
- Anadolu'daki çalışmaların bütün yoğunluğu 1840'lı yıllarda Ermenilere kaydırıldı, hatta misyonun resmi adı "Ermeni Misyonu"na dönüştü.

Osmanlı'da Misyonerliğin Ermeni İsyanlarına Etkisi

- Misyonerler 1822'de Malta'da, daha sonra da İzmir, Beyrut, İstanbul ve Antep'te matbaalar kurdular. Bu matbaalarda Ermenice ya da Ermeni harfli Türkçe olmak üzere dinî içerikli veya başka alanlarda sayısız kitap, risale, broşür ve süreli yayın bastılar.
- 1850'lerin ortalarına kadar basılan ve büyük bölümü Ermeni dilinde olan kitap ve risalelerin **sayfa sayısı** 121.780.000'e ulaşmıştı. 1833'ten 1910'a kadar basılan **sayfa adedi** yıllık 20 ile 50 milyon arasında değişmiştir.

Osmanlı'da Misyonerliğin Ermeni İsyanlarına Etkisi

- Ermeni kökenli tarihçi Suzanne Elizabeth Moranian'a göre; Amerikalı misyonerlerin eğitimleri neticesinde Ermeniler asırlardır sürdürdükleri Osmanlı yaşam tarzından uzaklaşarak, Protestan yaşam tarzına girdiler ve Misyonerlerin eğittikleri Bulgar öğrencilerin, Bulgaristan'ın Osmanlı İmparatorluğu'ndan bağımsızlığını kazanmasında öncülük etmelerinde olduğu gibi aynı sonucun Ermenistan için de gerçekleşebileceğini aşıladılar.

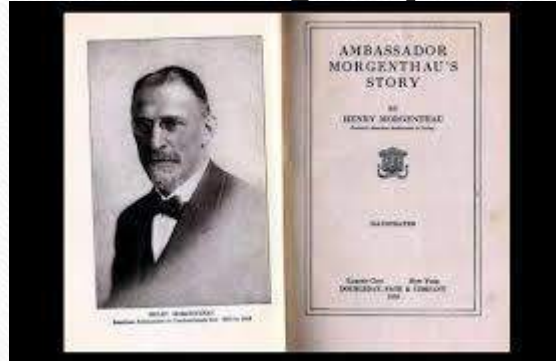
Osmanlı'da Misyonerliğin Ermeni İsyanlarına Etkisi

- Ermeni kökenli tarihçi Suzanne Elizabeth Moranian'a göre; Ermeni milliyetçiliğinin itici gücü Rusya Ermenilerinden ve Avrupa'da eğitim görmüş Anadolu Ermenilerinden kaynaklanmakla birlikte, asıl olarak misyoner okullarında yapılan yerel dil ve tarih çalışmaları, Ermeni milliyetçiliğini beslemiş ve geniş kitlelerce benimsenmesini sağlamıştır

Osmanlı'da Misyonerliğin Ermeni İsyanlarına Etkisi

- Osmanlı coğrafyasında kurulan bir kısım İngiliz ve Amerikan Konsoloslugu, en başta Ermeniler olmak üzere Osmanlı tebaasını, yasal hükümete karşı isyan çıkarmaya teşvik etmekten ve bu isyanlarda onları korumak amacıyla, hiçbir ticari getirisi olmayan hiçbir şekilde çıkarlarının olmadığı yerlerde açılmıştır.

Osmanlı'da Misyonerliğin Ermeni İsyanlarına Etkisi

ERMENİ OLAYLARINDA YABANCI KONSOLOSLUKLARIN ROLÜ*

(THE ROLE OF FOREIGN CONSULATES
DURING THE ARMENIAN EVENTS)

Yrd. Doc. Dr. Türkan POLATCI
Çanakkale Karaelvan Üniversitesi, Sosyoloji Fakültesi, Tarih Bölümü,
tpolaci@karaelvan.edu.tr

Öz: Geçmişten günümüze devletler birbirleriyle siyasi, iktisadi ve sosyal alanlarda ilişki içerisinde olmuşlardır. Devletler bu ilişkileri diplomatik temsilcileri vasıtasıyla yürütmüşlerdir. Bu bağlamda diplomasi, ulusların birbirleriyle olan münasebetlerini tahvil eden ve resmi temsilcileri vasıtasıyla devletler arasındaki ilişkileri yürüten bir bilim olarak tanımlanabilir. Diplomasi bir politika değildir ancak politikayı uygulayan vasıtaadır. Diplomasiyi eylemin çıkış noktası ise ticari ilişkiler ve bu ilişkilerin doğurduğu konsolosluk müessesesidir. Yabancı devletler 18. yüzyılın sonlarından itibaren Osmanlı hükümetinin zaaf ve teveddütlerinden istifade ederek elçi ve konsoloslukları vasıtasıyla çeşitli bölgelerdeki halkı devlete karşı kıskırtma girişimlerinde bulunmuşlardır. Çalışmamızda Osmanlı'da konsoloslukları bulunan devletlerin özellikle Doğu bölgelerindeki Ermenileri kıskırtıcı faaliyetlerinin yanı sıra söz konusu devletlerin temsilcilerinin bölgeye çeşitli dönemlerde gerçekleştirmiş oldukları seyahatler esnasında Ermenilere yapmış oldukları yardımlar arşiv kayıtlarına dayanarak incelenecektir. Bundan başka Doğu Anadolu'da söz konusu devletlerin Ermenileri fikrisel bağlamda ne şekilde tahrik ettiklerinden de bahsedilecektir.

Anahtar Kelimeler: Konsolosluk, Ermeni, İngiltere, Fransa, Rusya, İsyan.

Abstract: From past to present, all states have been in a relationship in political, economic and social spheres. States conducted these relations via their diplomatic representatives. In this context, diplomacy can be defined as a science which analyzes the relations between nations and which carries out these interstate relations through their official representatives. Diplomacy is not a policy itself, it is rather a vehicle that applies policies. The starting point of diplomatic action activities are the trade relations that result in the establishment of consulates. From the end of the 18th century,

* Bu makale 7-8 Mayıs 2012 tarihinde Erzurum'da düzenlenen 1. Uluslararası Türk-Ermeni İlişkileri ve Dışişleri Öncüleri Sempozyumu'na sunulan bildiriyi temel alarak hazırlanmıştır.

Amerikan diplomatik görevlileri ile doğrudan ilişki içinde olan Amerikalı misyonerler, 1894-96 yılları arasında yoğunlaşan Ermeni olaylarına özel bir önem vermişlerdir. Misyonerler, Amerikan kamuoyunu ve dış politika belirleyicilerini etkilemek için “Ermeni Meselesi”ni ve “Doğu Sorunu”nu konu alan kitap ve makaleler yazmışlardır.

Amerikan hükümeti misyoner kökenli vatandaşlarını korumak bahanesiyle “San Francisco” ve “Marblehead” adlı iki kruvazörü 5 Nisan 1895’de Türk sularına göndermiştir.

Osmanlı'da Misyonerliğin Ermeni İsyanlarına Etkisi

- Yakın Doğu Amerikan Yardım Heyeti, 1915'te kurulan ve dört yıl sonra adı "American Committee for Armenian and Syrian Relief" şeklinde değiştirilen misyoner yardım teşkilatıdır. Örgüt, Birinci Dünya Savaşı esnasında tehcir edilen Ermenilere yiyecek, giyecek, sağlık hizmetleri gibi konularda yardım amacıyla ortaya çıkmıştır. Savaş sona erdiğinde Türkler kötülenerek Ermeniler yüceltilmiş ve Anadolu'daki yardım kampanyası millî bir "Haçlı Seferi" olarak sunulmuştur.

Osmanlı'daki Misyonerliğinin Günümüzde Yenilenen Yeni Yüzü “Houshamadyan”

- 2010 yılında Ermeni Tarihçi Vahé Tachjian'ın başkanlığında bir grup tarafından Berlin'de hayata geçirilen bir çalışma sonucu sadece Ermeni veya Ermeni yanlısı Batı kaynakları ile zenginleştirilmiş bir proje başlatılmış ve bu Projeye “Houshamadyan” (Türkçe yazımıyla Huşamadyan) adı verilmiştir. Ermenicede “anı albümü/kitabı” anlamına gelmekte ve Osmanlı Ermenilerinin günlük hayatı, ekonomisi, kültür ve sanatı dahil tüm konuların tek öznesi olarak Ermeniler gösterilmekte bu bölgelerin diğer sakinlerine hiç değinilmemekte özellikle Türklerden hiç bahsedilmemektedir.

Osmanlı'daki Misyonerliğin Günümüzde Yenilenen Yeni Yüzü “Houshamadyan”

- “Houshamadyan Projesi”nin sanal veya elektronik tüm dünyada, kendi tarihleri ve kimlikleri üzerine düşünen Ermenilerin, tarihlerinden doğan bilgiye ulaşabilmelerini ve bu çerçevede yeniden düşünmelerini amaçladığı iddia edilerek bütün Türklere, Kürtlere, Ermeni büyükannelerden doğan torunlara ya da Müslüman göçmenlere kendi hafızalarını, bakış açılarını, hikâyelerini ve bunlara ilişkin materyallerini paylaşmak için açık bir davet sunduğu ileri sürülse de, bu projenin tarihi çoğullaştırmaya çalışırken özellikle Ermenilerin bu coğrafyada yaşadıkları diğer halkları dikkate almadığından ayrımcı olduğu açıktır.

Osmanlı'daki Misyonerliğinin Günümüzde Yeni Yüzü

Yeni Yüzü “Houshamadyan”

- “Houshamadyan Projesi”, Berlin’de kurulan ve projeye aynı ismi taşıyan bir vakıf tarafından yürütülmekte ve buna ek olarak merkezi Londra’da bulunan Gomidas Enstitüsü, İstanbul’daki Hrant Dink Vakfı, Paris’teki Nubaryan Kütüphanesi, Beyrut’taki Haygazyan Üniversitesi, Erivan’daki Soykırım Müzesi bu projenin diğer destekçi ve ortakları arasında yer almaktadır.

Osmanlı'daki Misyonerliğin Günümüzde Yenilenen Yeni Yüzü “Houshamadyan”

- “Houshamadyan” Projesi, daha çok kültür tarihçiliğinin resimli galerisi şeklinde tasarlanmıştır. 19 ve 20nci yüzyılda Ermenilerle ilgili elde edilen yüzlerce resim, fotoğraf ve el çizimleri proje için hazırlanan sitenin en büyük görsel malzemesini oluşturmaktadır.

Osmanlı'daki Misyonerliğin Günümüzde Yenilenen Yeni Yüzü “Houshamadyan”

- “Houshamadyan” Projesi, hazırladığı Web sitesi, yayınladığı kitap ve sergilerde sunduğu eserlerle Ermeniler için özellikle resmi tarihlerinin izinden gidip bu tarih anlayışından ayrılmayarak Osmanlı Devletindeki geçmiş dönemlerini yeniden biçimlendirerek yorumlamaya çalışmakta ve geleceğe yönelik nesillere mevcut anlayışlarını iletme görevini yani bir tür tarih aktarıcılığı ile bunu yapmayı denemektedir.

Osmanlı'daki Misyonerliğin Günümüzde Yenilenen Yeni Yüzü “Houshamadyan”

- “Houshamadyan” Projesi, Ermeni toplumunun tarihine ilgi duyulmasını sağlama görevini ve sunduğu malzeme ve görsel materyal ile Anadolu'daki eski yaşanan bölgelerin asıl ve kurucu unsuru olma iddiasını diğer toplumlara kabul ettirmeyi hedeflediği görülmektedir.

Osmanlı'daki Misyonerliğin Günümüzde Yenilenen Yeni Yüzü “Houshamadyan”

Sözde Ermeni soykırımını açıkça kabul ederek tarihi şekillendiren bu projede, alenen olmasa bile üstü örtülü şekilde soykırımın faili olarak görülen Türk toplumunun; özellikle geçmişine ve eserlerine gıpta ile bakan ve Osmanlı dönemindeki yaşamları ile övünen Ermeni toplumuna nasıl olup da bu denli iyi bir ortamı oluşturmalarına ve Ermenilerin geçmişi hatırlamasına ve yeniden eski yaşamlarını diriltmesine yetecek tarihi, kişisel ve toplumsal malzemeyi bu şekilde kolaylıkla biriktirebilmesine müsaade edebildiğidir.

Osmanlı'daki Misyonerliğin Günümüzde Yenilenen Yeni Yüzü “Houshamadyan”

Türklerin daima çoğunlukta olduğu, sokakta, çarşıda hep Türkler bulunduğu ve Ermenilerin ticari, dini ve kültürel tüm faaliyetlerine Türk toplumunun yöneticileri çoğunlukla karar ve izin verdiği halde, Ermeni toplumunun 20nci yüzyılın başlarına kadar olan dönem için hazırlanan bu sitede gösterilen rahat ve huzurlu toplumsal kültürel, ticari ve dini hayatını ve onun sergilenen ürünlerle bağlamından kopartılmış tarih aktarıcılığı başka bir Misyonerliğe dönüşmektedir.

